

Oponentský posudek na bakalářskou práci Terezy Váchové**Shakespeare's *Hamlet* as inspiration for Tom Stoppard's *Rosencrantz and Guildenstern Are Dead***

Vedoucí práce: PhDr. Petr Chalupský, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jakub Ženíšek

Tereza Váchová ve své práci zkoumá divadelní hru *Rosencrantz and Guildenstern Are Dead*, patrně nejznámější dílo britského dramatika českého původu Toma Stopparda. Zaměřuje se přitom na hlavní styčné body Stoppardovy hry se zdrojovým materiálem, kterým je Shakespearův *Hamlet*.

Práci opírá o jasně formulované a metodicky vhodně uchopené východisko, a strukturu práce ani formulaci závěru také nelze mnoho vytknout. Jedním z vedlejších, ale nepřehlédnutelných kladů práce je formulační opatrnost autorky, díky níž se vesměs vystříhala kategorických tvrzení, tak častých u bakalářských a diplomových prací. Jedinou zřetelnější výjimkou je konec prvního odstavce na str. 10.

Drobné věcné výhrady - obsah:

- Při stručném chronologickém popisu angažmá Rosenkrantze a Guildensterna (R&G) na straně 9 autorka velmi kuse popisuje Stoppardovu mutaci prvního Hamletova rozhovoru s R&G. Jak autorka správně podotýká, Stoppard nám druhou scénu druhého dějství Hamleta podává jen zprostředkovaně, tedy z ex post rozhovoru mezi R&G. Technicky vzato souhlasím s autorčiným tvrzením, že Hamlet je v tu chvíli ještě explicitně nepodezírá z předpojatosti a špehování a nevyjadřuje k nim nedůvěru. Slovo explicitně je zde však klíčové, několik indicií v textu hry totiž nasvědčuje tomu, že antagonismus mezi Hamletem a R&G (resp. Hamletova nedůvěra) je stejný jako ve zdrojové hře. Čekal bych, že autorka v této části analýzy zmíní i skutečnost, že R&G se ve Stoppardově hře na rozhovor s Hamletem cíleně připravují a chtějí jej vést jako svého druhu křížový výslech, přičemž z jejich pozdější rekapitulace je zjevné, že se jim záměr nezdařil („He was scoring off us all down the line“, „He murdered us“). Jejich „porážku“ v této debatě je sice možno vnímat v intencích celé hry jako jednu Wittgensteinovských verbálních libůstek (které prostupují celou hru až téměř do konce), ale konfrontační a latentně nepřátelský podtón poslední jmenované scény nelze zcela pominout (Guil: „We played it close to the chest“/ He caught us on the wrong foot once or twice / Ros *ironically*: „Oh, our evasions were lovely“, etc). R&G navíc podle všeho¹ tuší, co po nich Klaudius vlastně chce (tedy špiclování, kromě oficiálního zadání jejich mise, tj. „gleaning what afflicts him“ a „drawing him on to pleasures“). Dokonce i ono „draw him on to pleasures“ lze klasifikovat jako kolaborantský úkol. R&G navíc již na konci prvního dějství nepřímo konstatují, že důvody Hamletova výstředního chování jsou nasnadě (smrt otce, skandálně nepietní svatba matky se strýcem a uzurpace trůnu), přičemž předstíraný výslech Hamleta „nanečisto“ uzavírá Guildenstern slovy: „All this is well known. Common property. Yet he [Claudius] sent for us. And we did come.“ Již na konci prvního dějství tedy R&G v zásadě vědí, že Hamletovo bláznění je vcelku odůvodněné, a dost dobře netuší, co dalšího by z něj podle Claudia měli „vypáčit“. Později zase spoléhají na královu vděčnost („He is a retentive king.[...] A royal retainer.“) Nijak tedy nezastírají svou loajalitu ke Klaudiovi (a potažmo zradu na Hamletovi).

¹ *Rosencrantz and Guildenstern Are Dead* lze jen stěží vnímat jako realistickou hru, proto by se analýza měla vyvarovat apriorních tvrzení.

- Vnímání celé hry jako spektakl post mortem je jistě zajímavá a provokativní interpretace, ale autorka si pro její podporu mohla vybrat souvislejší argumentační linii než například Rosenkrantzovo amnestické a sentimentální „I remember times when there were no questions. [...] There were answers to everything.“ (str. 18)
- Na straně 13 najdeme logický protimluv tezí „death is unknown“ a „death lasts forever“.

Formální výhrady - jazyk apod.:

- Chybějící členy: analysis of single work of art (2), Guil is more dominant personality (6)
- Český úzus užití čárek ve vztažných větách: „We do not know, whether Hamlet had a chance“ (3), „he might be wondering, if the play is a real world“ (11)
- Slovosled: „There is nothing about who are they or where are they from“, „Important is that the play...“ (15)
- Neexistující fráze a kolokace: „The motif of death [...] is used wider“ (15), „accuse for“ (16)
- Překlepy: „Rosencrantz and Guildenstern are death“ (15)
- Chybějící klíčová slova.

Dotazy k obhajobě:

- Mohla by autorka uvést konkrétní repliky, podle nichž soudí, že Rosenkrantz a Guildenstern v shakespearovských scénách (tedy v interakci s elsinorskými dvořany) je v podstatě jiná dvojice než Rosenkrantz a Guildenstern ve zbytku Stoppardovy hry?
- Pokud autorka interpretuje hru jako představení post mortem, dokáže nějak systémově zdůvodnit skutečnost, že oba hlavní hrdinové interagují s ostatními postavami?

Tereza Váchová napsala velmi důkladnou a zajímavou práci, kterou tímto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně až velmi dobře**.

V Praze dne 24.5. 2011

.....
Jakub Ženíšek